

да ли је одређени закон у складу са Уставом СФРЈ. Уставни суд Југославије, према томе, не утврђује какав се смисао, у примени, има давати једном законском пропису. Исто тако, Уставни суд Југославије није Уставом овлашћен да оцењује пресуде редовних судова, односно да овима налаже како ће применити одређен законски пропис.

(Решење УСЈ, У бр. 251/85,
од 6. новембра 1985)

припремио *Борђе Бурковић*

ОДЛУКЕ УСТАВНОГ СУДА СР СРБИЈЕ

ОТКУПНА МЕСТА ЗА ОТКУП ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА

Земљорадничка задруга „Предејане“ из Предајана поднела је Уставном суду Србије предлог за оцену уставности и законитости Одлуке Скупштине Трговиште о откупним местима за откуп пољопривредних производа и шумских плодова на подручју Општине Трговиште („Службени лист ЈМРЗ“, број 22/84) због тога што је, према мишљењу ове Задруге, Одлуком Скупштине општине повређен закон на штету ове пољопривредне и других организација које се баве откупом пољопривредних производа и шумских плодова.

Разматрајући Одлуку о откупним станицама и откупним местима за откуп пољопривредних производа и шумских плодова, Уставни суд је установио да је Скупштина општине Трговиште ову Одлуку донела на основу чл. 40. Закона о промету робе, којим је овлашћена да прописује услове у погледу величине, уређености и хигијенско-техничких услова које треба да испуне откупне станице и откупна места.

Оспореном одредбом члана 5. Одлуке прописана је забрана отварања откупних станица и откупних места на територији општине Трговиште, одређеној у границама: у Трговишту и Берекарцу — Река од Белог Брега до места спајања регионалног пута бр. 238 Трговиште — Огүт и новопресеченог заобилазног пута у Берекарцу. На изложени начин, омеђена је једна територија, која је претворена у забрањену зону за наведене делатности, и то како у погледу отварања нових откупних станица, тако и за постојеће, чије се затварање спроводи ради извршења чл. 15. исте Одлуке.

Даље је Уставни суд установио да је истом одредбом дато овлашћење општинском органу управе надлежном за послове привреде, да ван горе наведене локације издаје одобрење за отварање откупних станица и откупних места по слободној оцени околности одређених у Одлуци.

Оцењујући уставност и законитост оспореног чл. 5 наведене Одлуке, Уставни суд је утврдио да је несагласан са Уставом и Законом о промету робе. У смислу чл. 299. Устава СР Србије, у надлежности је Републике да уређује односе у области промета робе и услуга, па је одлуку, која је пропис за извршење Закона, скупштина општине била овлашћена да донесе само на основу и у границама законског овлашћења, што значи да пропише услове у погледу величине, уређености и хи-

гијенско-техничких услова које треба да испуне откупне станице и откупна места. Несагласно је са Законом о промету робе, овлашћење дато чланом 5. Одлуке општинском органу управе, с обзиром да је овај орган законом овлашћен да доноси решење којим се констатује да су испуњени услови прописани законом и општинском одлуком а не и да издаје одобрење за отварање откупних станица и откупних места.

Уставни суд налази и да је затварањем наведене територије за одребене делатности учињена повреда чл. 90. Устава СР Србије у облику нарушавања јединства југословенског тржишта у СР Србији.

Оспорена одредба чл. 6. Одлуке, садржи забрану отварања откупних станица и откупних места (односно њихово затварање применом чл. 15. исте Одлуке) у објектима и приватном власништву. Полазећи од уставних права и дужности Републике да уређује својинско-правне односе, као и одредбе члана 83. Устава СР Србије према којој грађани право својине остварују у складу са природом и наменом непокретности и друштвеним интересом утврђеним законом, Уставни суд је утврдио да је и ова оспорена одредба несагласна са Уставом и законом.

Одредбом чл. 15. Одлуке наређено је усклађивање пословања радних организација на територији општине са наведеним одредбама Одлуке и Законом о промету робе.

Оцењујући уставност и законитост ове оспорене одредбе, Уставни суд је из истих, већ наведених разлога утврдио њену несагласност са Уставом и Законом о промету робе, с тим што је констатовао да је доносилац акта прекорачио своја овлашћења и када је одредио рок за усаглашавање са Законом о промету робе, с обзиром да је доношење таквог прописа у искључивој надлежности законодавца.

(Одлука ИУ бр. 602/85 од 17. априла 1986. године)

ТАКСА НА ФИРМУ

Радна организација за путеве „Зајечар“ из Зајечара покренула је поступак пред Уставним судом Србије за оцену законитости одредаба Одлуке о комуналним таксама са Тарифом Скупштине општине Мајданпек („Службени лист општине Бољевац...“, број 22/79, 20/80, 10/81, 12/82, 17/83) налазећи да је неосновано и незаконито плаћање таксе на истицање фирме на пословним просторијама које користе радне јединице из њеног састава.

У проведеном поступку и прибављеном мишљењу доносиоца оспореног прописа, Уставни суд Србије је одбио предлог предлагача као неоснован и тиме утврдио да је Одлука о комуналним таксама са тарифом Скупштине општине Мајданпек уставна и законита.

У образложењу своје одлуке Уставни суд је истакао следеће:

У смислу одредаба члана 99. Устава СР Србије, Закон о комуналним таксама уредио је систем, изворе и врсте комуналних такси као и критеријуме и услове за увођење комуналних такси за истицање фирме на пословним просторијама. Закон је одредио и садржину појма „фирма“ утврђујући да се фирмом има сматрати сваки назив или име које упућује на то да друштвена и грађанска правна лица, односно радни људи који самостално врше делатност личним радом, обављају одребену делатност или занимање.

Према томе, Скупштина општине је била овлашћена да пропише таксу на истицање фирме на радним и другим просторијама организација удруженог рада и њених делова (погона, пословних и других јединица).

(Одлука ИУ бр. 546/85 од 5. јуна 1986. године)

СТУПАЊЕ НА СНАГУ И ПРИМЕЊИВАЊЕ ОПШТИНСКИХ ПРОПИСА

Представком једног грађанина Уставном суду Србије дата је иницијатива за оцену уставности и законитости одредаба чл. 7, 18. и 19. Одлуке Скупштине општине Љиг о накнади за коришћење грађевинског земљишта („Службени лист Подрињско колубарске међуопштинске регионалне заједнице“ број 3/83) у делу који се односи на време примене ове одлуке, односно време ступања на снагу.

У проведеном поступку Уставни суд Србије је утврдио да је делом одредбе члана 19. наведене Одлуке прописано да Одлука ступа на снагу осам дана од дана објављивања у службеном гласилу, што је у складу са одредбом члана 232. ст. 1. Устава СР Србије да се прописи и општи акти органа друштвено-политичких заједница објављују пре него што ступе на снагу и ст. 2. овог члана који прописује да републички закони и други прописи и општи акти ступају на снагу најраније осам дана од дана објављивања. Међутим, у другом делу исте одредбе дато је целој Одлуци повратно дејство тако што је речено да ће се примењивати од 1. јануара 1983. године иако је ступила на снагу 7. априла исте године, што је несагласно са наведеним уставним одредбама које утврђују време ступања на снагу закона, других прописа и општих аката као и са чланом 235. Устава који утврђује да закони, други прописи и општи акти не могу имати повратно дејство.

У наведеном примеру јасно се види да нису испоштоване јасне уставне одредбе које се односе на објављивање и ступање на снагу општинских прописа због чега је Уставни суд Србије донео одлуку којом је поништио наведене спорне одредбе Одлуке.

У осталом делу захтева иницијатора постављена су питања која нису од значаја за одговор на постављено питање у називу овог приказа, па због тога о њима овде неће бити говора.

(Одлука ИУ бр. 160/85 од 26. јуна 1986. године)

ПОСТУПАК ЗАВОБЕЊА САМОДОПРИНОСА

Поднеском више грађана села Тамњаница упућеном Уставном суду Србије тражи се покретање поступка за оцену законитости поступка завођења самодоприноса за подручје месне заједнице Тамњаница, односно одлуке о завођењу самодоприноса због неправилности у поступку њеног доношења.

Иницијатори сматрају да је Одлуку о завођењу самодоприноса требало донети путем референдума, а не путем писменог изјашњавања грађана. То је њихова основна замерка овој Одлуци.

Чланом 6, ст. 1. и 2. Закона о самодоприносима, одређено је да о увођењу самодоприноса радни људи и грађани одлучују референдумом или писменим изјашњавањем, а када се самодопринос уводи за целу територију општине само референдумом.

Пошто се у овој правној ствари не ради о увођењу самодоприноса за територију општине, већ за једну месну заједницу, то сагласно наведеним законским одредбама референдум није био обавезан облик одлучивања о увођењу самодоприноса за Месну заједницу села Тамњаница, већ ствар слободног избора између тог облика одлучивања и писменог изјашњавања радних људи и грађана.

Овај Суд је по сопственој иницијативи оценио законитост члана 3, 4. и 9. Одлуке и нашао да они нису у сагласности са Законом о самодоприносима.

Чланом 3. Одлуке домаћинство је одређено као обвезник самодоприноса, што је у супротности са одредбама чл. 10, 11. и 13. Закона

о самодоприносу из којих се види да обвезници самодоприноса могу бити само радни људи и грађани.

Одредбом чл. 4. Одлуке одређено је да радни људи и грађани који живе ван подручја на коме се самодопринос уводи а на том подручју поседују само кућу за одмор, плаћају самодопринос у износу од 5% на лични доходак. Ова одредба је у супротности са чланом 10, ст. 3. Закона о самодоприносу којим је предвиђено да се у оваквим случајевима самодопринос може увести само на непокретност или приходе од непокретности а не на лични доходак њеног власника.

Чланом 9. Одлуке одређено је да Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Међуопштинском службеном листу — Ниш“, а да ће се примењивати од 1. јануара 1985. године. Пошто је Одлука објављена у наведеном службеном листу 31. децембра 1984, а ступила на снагу 8. јануара 1985. године, то је Одлуци дато повратно дејство, што је у супротности са чланом 235. Устава СР Србије који не даје могућност одређивања повратног дејства оваквим правним актима.

У Одлуци нема одредаба о укупном износу и о програму трошења тих средстава. Непостојање износа средстава у одлуци која ће бити прикупљена самодоприносом представља повреду права обвезника самодоприноса, из чл. 9, тач. 8. Закона о самодоприносу.

Став Суда је да одлука о самодоприносу мора да садржи све елементе из члана 9. Закона о самодоприносу, међу које спадају и одредбе о начину остваривања надзора радних људи и грађана над сакупљањем и употребом средстава самодоприноса. Одредаба о овом надзору у опорењој Одлуци нема. Стога је Суд укинуо спорну одлуку.

(Одлука ИУ бр. 508/85 од 22. маја 1986. године)

СОЛИДАРНОСТ У РАСПОДЕЛИ СРЕДСТАВА ЗА ЛИЧНЕ ДОХОТКЕ

Представком једног радника иницирано је покретање поступка пред Уставним судом Србије за оцену законитости одредаба Самоуправног споразума о заједничким основама и мерилима за расподелу средстава за личне дохотке СОУР ЖТ „Београд“, из 1981. године.

Према мишљењу иницијатора, начело солидарности у расподели средстава за личне дохотке је ствар самих радника, односно њиховог опредељења. Стога траже да им се призна право на лични доходак који су имали на ранијим пословима и задацима, одакле су премештени на друге послове и задатке и где им је лични доходак мањи (члан 39. и 40. Споразума).

Оспорене одредбе чл. 40. Самоуправног споразума и чл. 39. Правилника су идентичне и њима је у ст. 1. оспорених чланова предвиђено да радник задржава право на разлику личног дохотка, у случају да распоредом на послове и радне задатке на основу извршене преквалификације и доквалификације не остварује висину ранијег личног дохотка. У одредбама ст. 3. ових чланова предвиђено је у којим случајевима радник губи право на разлику личног дохотка.

Разматрајући оспорене одредбе, Суд је имао у виду и одредбе чл. 39, ст. 2. Самоуправног споразума односно одредбе чл. 38, ст. 2. Правилника, према којима се радник не може доквалификовати или преквалификовати ако је навршио више од 40 година живота (за жене) односно више од 45 година (за мушкарце).

По оцени Суда, оспорене одредбе у супротности су са чланом 126, став 2. Закона о удруженом раду. Законско је право радника у основној организацији удруженог рада да, поред начела расподеле према раду, примењују и начело солидарности. Према схватању Суда, одређени вид солидарности у расподели средстава за личне дохотке може доћи до

изражаја у случају кад се ради о радницима који због инвалидности и губитка здравствене способности не могу да обављају дотадашње послове и радне задатке односно не могу да остварују дотадашње резултате рада. Утврђивање таквог вида солидарности и према радницима који су пред пензионисањем, а распоређују се по потреби основне организације на послове који су мање вредновани те због тога остварују нижи лични доходак, такође није супротно закону. Међутим, у конкретном случају не ради се о таквим радницима, већ о радницима који имају мање од 40 односно 45 година живота. Стога би ови радници применом оспорених одредаба имали право на разлику личног дохотка, независно од оствареног личног дохотка у раду и резултата рада и пословања основне организације, што је супротно начелу награђивања према раду, а не представља ни примену начела солидарности, због чега је Суд интервенисао укидањем спорних одредаба.

(Одлука ИУ бр. 179/85 од 10. априла 1986. године)

ИМЕНОВАЊЕ СЕКРЕТАРА САМОУПРАВНЕ ИНТЕРЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Републички друштвени правобранилац самоуправљања Србије покренуо је пред Уставним судом Србије поступак за оцену законитости и уставности одредаба Статута Републичке самоуправне интересне заједнице пензијског и инвалидског осигурања радних људи који самостално обављају делатност личним радом („Службени гласник СРС“, број 30/83 као и одредаба статутарне одлуке исте заједнице које се односе на именовање секретара Заједнице.

Према мишљењу друштвеног правобраниоца самоуправљања у овој Заједници је створен аутоматизам по коме је секретар Заједнице истовремено и руководилац Радне заједнице Републичке самоуправне интересне заједнице пензијског и инвалидског осигурања... што је у супротности са одредбом ст. 3. члана 543. Закона о удруженом раду.

Исте примедбе друштвени правобранилац самоуправљања има и у погледу избора помоћника секретара Заједнице.

Републичка самоуправна интересна заједница пензијског и инвалидског осигурања радних људи који самостално обављају делатност личним радом у свом одговору Уставном суду Србије на наводе предлагача истакла је да је за спорна решења у статуту основу имала у Закону, те да одредбе у питању нису неуставне нити незаконите.

У члану 74. Статута ове заједнице предвиђено је да секретара Скупштине Заједнице именује и разрешава Скупштина Заједнице, а у ставу 7, алинеја 9. истог члана предвиђено је да секретар Скупштине Заједнице руководи радом Радне заједнице, по принципу аутоматизма. При томе није предвиђено прибављање мишљења или бар консултовање радника Радне заједнице у погледу лица које ће руководити њим радом.

Скупштина Заједнице је статутарном одлуком изменила спорне одредбе Статута Заједнице и исте усагласила са Законом о удруженом раду, тако што је предвидела да се код избора руководиоца Радне заједнице тражи и мишљење радника Радне заједнице. Међутим, постојећем секретару Заједнице, према овој Одлуци није потребна таква сагласност до истека његовог мандата. На овај начин продужено је неуставно стање у овој Заједници, због чега је Уставни суд Србије утврдио да за време важења нису биле у сагласности са Уставом и законом одредбе Статута ове Заједнице које се односе на избор секретара Заједнице као и одредбе Статутарне одлуке којом је продужено незаконито стање.

Што се тиче заменика и помоћника секретара, који своја права остварују у Радној заједници, а за свој рад одговарају секретару, пре-

ма ставу Уставног суда, ствар је Заједнице да самостално уреди начин именовања и разрешења ових радника као и њихова права и дужности у складу са законом.

(Одлука ИУ бр. 490/85 од 11. јуна 1986. године)

Припремио *Томислав Вељковић*

ОДЛУКЕ САВЕЗНОГ СУДА

ПРИКЉУЧЕЊЕ ТЕЛЕФОНСКОГ УРЕБАЈА НА ПТТ МРЕЖУ И ПРОМЕНА КОРИСНИКА ПОСТОЈЕЋЕГ ПРИКЉУЧКА

У стан који је као носилац станарског права до септембра 1978. године користио Душан Б. у Прокупљу, који је био и телефонски претплатник, уселио се Томислав П. који је наставио да користи телефон свог претходника и да плаћа претплату и накнаду за коришћене услуге по рачунима који су испостављани на име Душана Б. будући да се он и даље водио као телефонски претплатник.

Због тога је РО ПТТ саобраћаја, Ниш — ООУР ПТТ саобраћаја, Прокупље, 6. децембра 1982. године овај телефон искључила из телефонске мреже.

Сматрајући да је тиме извршено сметање поседа, Томислав П. је поднео тужбу првостепеном суду који је усвојио тужбени захтев и утврдио да је тужени РО ПТТ саобраћаја, Ниш — ООУР ПТТ саобраћаја, Прокупље извршио чин сметања поседа тужиоца, на тај начин што је искључио телефон у тужиочевом стану са телефонске мреже, па је обавезао туженог да изврши повраћај у пређашње стање тако што ће прикључити овај телефон на телефонску мрежу.

Другостепени суд је одбио жалбу туженог и потврдио првостепено решење.

Савезни јавни тужилац је подигао захтев за заштиту законитости против обеју одлука — и првостепеног и другостепеног суда — и предложио да се преиначе и тужбени захтев одбије.

Савезни суд је нашао да је захтев за заштиту законитости савезног јавног тужиоца основан.

У конкретном случају, спорно је питање правне природе фактичког коришћења телефонске везе од стране тужиоца под наведеним околностима, односно да ли је тужилац имао посед права коришћења телефонског прикључка у грађанскоправном смислу, јер од тога зависи и његово право на државинску заштиту у редовном судском поступку.

Радне организације ПТТ саобраћаја, сходно одредби члана 1. Закона о удруживању у заједницу ЈПТТ обављају послове и задатке од посебног друштвеног интереса и сагласно томе режим пружања ПТТ услуга уређен је Законом о поштанским, телеграфским и телефонским услугама. Тим законом односним организацијама поверена су и овлашћења јавноправног карактера, међу које спада и одлучивање о захтеву за прикључивање телефонских уређаја на ПТТ мрежу (члан 68. Закона о ПТТ услугама).

Кад ПТТ организација обавести подносиоца захтева за прикључење телефонских уређаја на ПТТ мрежу да је законом предвиђена комисија усвојила његов захтев, сматра се заснованим претплатнички однос између телефонског претплатника и ПТТ организације (члан 69. Закона о ПТТ услугама). Такав претплатнички однос има елементе грађанскоправног односа који ужива заштиту у редовном судском поступку, дакле, и државинску заштиту.

Међутим, како из напред наведеног произлази, право на прикључење телефонских уређаја на ПТТ мрежу остварује се у административном поступку који томе претходи, па стога до заснивања претплатничког односа појединци и правна лица и кад располажу телефонским уређајима и инсталацијама, нису у грађанскоправном односу са ПТТ организацијом, па не могу уживати државинску заштиту која се само у грађанскоправном режиму остварује. Из тих разлога и тужилац, који није засновао претплатнички однос са туженим, не може се сматрати држаоцем у грађанскоправном смислу, па нема основа да му суд пружи државинску заштиту.

Стога је Савезни суд усвојио захтев за заштиту законитости савезног јавног тужиоца и својим решењем Гзс 32/83 од 12. априла 1984. године преиначио решење другостепеног и првостепеног суда тако што је тужбени захтев одбио и обавезао тужиоца да туженом накнади трошкове поступка.

ОД КАДА ТЕЧЕ ЗАСТАРНИ РОК ЗА ПОТРАЖИВАЊЕ КАМАТЕ НА УНАПРЕД ПЛАЋЕНА СРЕДСТВА ЗА КУПОВИНУ СТАНА

Тужилац је као купац 16. XI 1978. године закључио са туженим — грађевинском радном организацијом предуговор о купопродаји стана, а 8. VI 1979. године и уговор о изградњи — куповини овог стана. Уговором је предвиђена обавеза купца да сукцесивно у више рата унапред уплати предрачунску цену стана, с тим да са последњом ратом, а пре предаје стана, уплати и евентуалну разлику до цене по коначном обрачуну. Анексом уговора од 8. V 1981. године утврђена је разлика у цени коју тужилац треба да доплати, што је тужилац и учинио 19. XI 1981. године, чиме је са раније уплаћеним износима у потпуности исплатио цену по коначном обрачуну, а стан је од туженог примио 28. XII 1981. године.

С обзиром да је уплату цене за стан извршио унапред, тужилац је поднео тужбу првостепеном суду са захтевом да му тужени плати камату за време од уплате појединих рата до предаје стана и да му накнади трошкове спора.

Првостепени суд је утврдио да међу странкама није спорно да је у питању купопродајни уговор, а пошто је тим уговором изричито предвиђена обавеза купца да пуну цену уплати пре пријема стана, уз клаузулу да се уговор сматра раскинутим ако купац то не учини, из тога несумњиво произлази да је реч о условљавању продаје уплатом цене унапред, сходно члану 16. став 2. тачка 4. Закона о основама пословања организација удруженог рада у области промета робе и услуга у промету робе и о систему мера којима се спречава нарушавање јединства југословенског тржишта у тој области. Како тај пропис обавезује организацију удруженог рада која продају робе условљава уплатом унапред одређеног износа новчаних средстава да приликом коначног обрачуна призна, односно обрачуна купцу одговарајућу камату на унапред уплаћени износ, а пошто је то принудни пропис, то је клаузула уговора да купац нема право на камату на унапред уплаћена средства, по оцени првостепеног суда, без правног дејства, па је стога суд уважио тужбени захтев и обавезао туженог да тужиоцу исплати

уђужени износ на име камате на унапред плаћене новчане износе на име цене за купљени стан.

Незадовољан оваквом одлуком тужени је поднео жалбу другостепеном суду са предлогом да се првостепена пресуда укине. Прихватајући чињенично утврђење првостепеног суда, другостепени суд је, међутим, стао на становиште да су странке анексом уговора дефинитивно регулисале међусобне односе који произлазе из уговора. Пошто је уговор међу странкама, са касније закљученим анексом, у целини извршен када је тужилац извршио доплату цене 19. XI 1981. и примио стан 28. XII 1981. године, престале су све уговорне обавезе међу странкама, те нема основа да се по тужби поднетој после готово три године од испуњења уговора, уважи тужбени захтев за камату на унапред извршене уплате на име цене, тим пре што се тужилац сагласио са коначном ценом утврђеном у анексу, прихватио је и исплатио, те су тиме у потпуности извршене међусобне обавезе странака. Из тих разлога је другостепени суд уважио жалбу туженог и преиначио првостепену пресуду тако што је у целини одбио тужбени захтев.

Против одлуке другостепеног суда тужилац је изјавио ревизију. Ревизијски суд, прихватајући становиште другостепеног суда да је захтев тужиоца за накнаду штете због изгубљене камате на унапред плаћена новчана средства неоснован, сматра да тужиоцу не припада право на камату јер су одредбом члана 2. став 4. анекса уговора, који је израз слободно изражене воље уговорних страна све док се супротно не утврди, дефинитивно уређени међусобни односи између странака, што подразумева и потраживање тужиоца по основу камата. Уколико је желео да оспори односну одредбу, да она не би призвала правно дејство, и поред тога што је анекс договора потписао, значи и прихватио, тужилац је то требало да постигне на законит начин — подношењем тужбе да се поништи спорна одредба. Сагласно члану 117. став 1 Закона о облигационим односима право да се захтева поништење рурљивог уговора престаје истеком рока од једне године од сазнања за разлог рурљивости, односно од престанка принуде. Уколико уговорна страна не искористи ово своје право у законском року, сматра се да се одрекла права да тражи поништење, па се уговор конвалидира.

Против пресуде другостепеног суда и пресуде ревизијског суда, подигао је захтев за заштиту законитости савезни јавни тужилац са предлогом да се наведене пресуде преиначе, тако што ће се ревизија тужиоца усвојити, жалба туженог одбити и потврдити пресуда првостепеног суда којом је усвојен захтев тужиоца на име накнаде штете у виду изгубљене камате на унапред уплаћена новчана средства за куповину стана. У захтеву се истиче да се у конкретном случају не ради о поништају уговора због недостатка воље при закључењу уговора. Тужилац, напротив, тражи исплату камате на унапред уплаћена средства на основу уговора који је међу странкама извршен, а која му припадају на основу одредбе закона која се вољом странака не може искључити. Управо потписивањем анекса са клаузулом о дефинитивном регулисању односа међу странкама, која има карактер коначног обрачуна, када њима није обухваћена и призната камата на унапред плаћена новчана средства, тужиоцу припада право да ту камату захтева од дана закључења анекса уговора, у смислу члана 16. став 2. тачка 4. Закона о основама пословања организација удруженог рада у области промета робе и услуга у промету робе и о систему мера којима се спречава нарушавање јединства југословенског тржишта у тој области.

Својом пресудом Гзс од 26. VI 1986. године Савезни суд је уважио захтев за заштиту законитости савезног јавног тужиоца, преиначио пресуду ревизијског суда тако што је уважио ревизију тужиоца и преиначио пресуду другостепеног суда тако што је одбио жалбу туженог и потврдио пресуду првостепеног суда. Савезни суд је оценио да се захтевом за заштиту законитости основано побдијају становишта другостепеног и ревизијског суда, јер управо потписивањем анекса уговора од стране странака, са клаузулом о дефинитивном регулисању међусобних односа, кад њима није обухваћена и призната камата на уна-

пред плаћена новчана средства, тужилац као купац стиче право на камату на та средства. Застарни рок за подношење захтева за потраживање камата почиње да тече од дана закључења анекса уговора, у смислу одредбе члана 16. став 2. тачка 4. наведеног Закона. Како на ову застарелост суд не пази по службеној дужности (члан 360. став 3. Закона о облигационим односима), а будући да тужени није истицао приговор у том правцу, подносилац захтева за заштиту законитости правилно истиче да су побијане пресуде донете уз погрешну примену материјалног права, па је стога захтев ваљало уважити и одлучити као у изреци.

Припремио *Александар Лазовић*

ОДЛУКЕ ВРХОВНОГ СУДА СР СРБИЈЕ

УРЕДНОСТ ТУЖБЕ КОЈОМ СЕ ТРАЖИ ПОНИШТАЈ РЕШЕЊА РАЗЛИЧИТИХ ОРГАНА

Обе тужиље су првобитно поднеле заједничку тужбу Окружном суду против више аката управних органа и других органа. Окружни суд је позвао тужиље да тужбу уреде, јер је непотпуна и неразумљива, не садржи све потребне податке из члана 27. Закона о управним споровима.

Како тужиље нису поступиле по налогу суда, и нису уредиле тужбу (првотужила је поднеском остала углавном код навода тужбе и оспорила исте управне и друге акте као и тужби, док друготужила није поступила по налогу суда — којој је достава извршена путем огласне табле суда), то је суд побијаним решењем У бр. 72/85 од 22. X 1985. године, тужбе одбацио.

По захтеву за ванредно преиспитивање судске одлуке, поднетом од стране тужилаца против побијаног решења, Врховни суд Србије је својом одлуком Увп. I. број 619/85 од 15. IV 1986. године, уважио захтев и укинуо побијано решење Окружног суда. Заузео је правно схватање да је правилан закључак Окружног суда да тужиље нису поступиле по решењу суда У. бр. 72/85 и нису отклониле недостатке из тужбе који су спречавали рад суда по истој. Међутим, Врховни суд налази да нису испуњени услови за одбацивање тужбе као неуредне, јер по оцени овог Суда у решењу Окружног суда нису дате довољне инструкције тужилаца које недостатке и на који начин треба отклонити. Сама чињеница што се тражи поништај решења различитих органа није недостатак за поступање суда, с обзиром да је суд у могућности да изврши раздвајање поступка по побијаним решењима, а тек онда од тужилаца тражи отклањање недостатака за поступање по тужбама поднетих против истих.